

Handläggare, telefon:
Maria Ålund, 073-2742191

Objektsnamn, vår beteckning: FRÄNSTAVÄGENS GRUPPBOENDE TORPET
Objektsnummer, vår beteckning: 22K1-002674
Fastighetsbeteckning: Fränsta 2:84
Kommun: Ånge

Beslut

Medelpads Räddningstjänstförbund förelägger Ånge Kommun Socialnämnden (org.nr: 212000-2387) att snarast, dock senast det datum som står angivet vid respektive punkt, vidta de åtgärder som anges nedan på fastigheten Fränsta 2:84.

Nr:	Åtgärd:	Åtgärdas senast:
1.	<p>Ni åläggs att förse hela boendet samt allmänna utrymmen med heltäckande boendesprinkler. Undantag accepteras i utrymmen som inte är avsedda för boendet.</p> <p>Skäl för beslut:</p> <p>På Fränstavägens Gruppboende Torpet finns personer som är gravt funktionsnedsatta och är i behov av daglig vård, rullstolar och rullatorer är förekommande på båda våningarna i olika omfattning. Räddningstjänstens bedömning är att flertalet personer inte kan utrymma själva enligt strategi för ett vanligt boende och att brandskyddet därför inte är skäligt. För att kunna uppnå ett skäligt brandskydd anser Räddningstjänsten att enda metoden är att sprinkla i verksamhetens alla delar. Att tillskapa ytterligare utrymningsvägar från lägenheterna eller ut från balkongen i dagrummet är görbart. Men vår bedömning är att det ej skulle bidra med större säkerhet för de boende då förmågan att själva utrymma via trappor är densamma, dvs att de behöver personalens hjälp vid utrymning. Det skulle heller inte vara kostnadseffektivt utifrån tidigare rättsfall, se sida 4-6.</p> <p>Enligt 2 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778) ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. Räddningstjänsten anser att det till ovanstående text innebär att förse hela boendet med boendesprinkler.</p>	2022-07-10

	<p>Vägledning till bedömning: Gällande regler för utformning av boendesprinkler hittas i boverkets byggregler (BFS 2013:14) under avsnitt 5:2522: <i>Boendet samt allmänna utrymmen skall förses med boende sprinkler typ 3 utformad och uppfylla kraven enligt boendesprinkler SBF 501:2.</i></p> <p>2. Ni åläggs att kontrollera och prova brand- och utrymningslarmet regelbundet, Ni skall kontrollera och prova utrymningslarmet regelbundet, minst en gång per kvartal. Utförda kontroller och provningar skall ni dokumentera i en kontrolljournal eller liknande. Minst en anläggningsskötare ska vara kopplad till boendet och utföra dessa kontroller regelbundet. Anläggningsskötaren ska ha erforderlig kompetens samt utbildning för sin uppgift.</p> <p>Skäl för beslut: Vid tillsynen så var Brand- och utrymningslarmet inte kontrollerat eller provat på många år. Alternativt är inte genomförda kontroller dokumenterade i en kontrolljournal men hittade inga andra dokument som styrker detta samt att i revisionsbesiktningen så hade man noterat detta som en brist samt att anläggningsskötare saknas.</p> <p>Vägledning till bedömning: Räddningstjänsten bedömer att de brister som uppmärksammades med att brand- och utrymningslarmet ej är kontrollerat eller regelbundet provat medför att man inte uppfyller kraven på att hindra eller begränsa skador till följd av brand enligt 2 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778) Gällande regler för <i>Drift- och skötselinstruktioner</i> hittas i boverkets byggregler (BFS 2013:14) under avsnitt 2:5.</p>	<p>2022-03-10</p>
	<p>3. Ni åläggs att kontrollera och säkerställa att ventilationens brand och rök avskiljande förmåga är korrekt utformad.</p> <p>Skäl för beslut: Enligt en rapport daterat den 2012-05-31 som Tyréns utfört, se punkten 4.2. <i>Ventilationens avgränsande förmåga till de olika brandcellerna skall säkerställas. Brandcellsgränserns avskiljande förmåga ska säkerhetsställas.</i> Enligt rapporten skall fastighetsägaren och verksamheten säkerställa att brandcellens avgränsande förmåga är korrekt utformad.</p> <p>Vägledning till bedömning: Gällande regler för <i>Brandskyddstekniska installationer och ventilationsystem</i> hittas i boverkets byggregler (BFS 2013:14) under avsnitt 2:52.</p>	<p>2022-03-10</p>
	<p>4. Ni åläggs att åtgärda punkter enligt Revisionsbesiktningsintyg 2021-04-06 för det automatiska brand- och utrymningslarmet.</p> <p>Skäl för beslut: Vid tillsynen så var Brand- och utrymningslarmet inte kontrollerat eller provat på många år. Alternativt är inte genomförda kontroller dokumenterade i en kontrolljournal men hittade inga andra dokument som styrker detta samt att i revisionsbesiktningen så hade man noterat detta som en brist samt att anläggningsskötare saknas.</p>	<p>2022-03-10</p>

Vägledning till bedömning:

Räddningstjänsten bedömer att de brister som uppmärksammades med att brand- och utrymningslarmet ej är kontrollerat eller regelbundet provat medför att man inte uppfyller kraven på att hindra eller begränsa skador till följd av brand enligt 2 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Detta beslut har fattats med stöd av 5 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778). Beslut enligt lagen om skydd mot olyckor kan **överklagas**. Information om hur ni kan överklaga beslutet finns bifogat i beslutet.

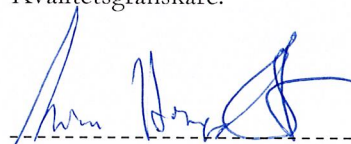
Om någon punkt i beslutet är oklar kan ni ta kontakt med tillsynsför rättaren vid Medelpads Räddningstjänstförbund för att få ett förtydligande.

Tillsynsför rättare:

Maria Ålund

Kvalitetsgranskare:

Anton Hörnqvist

Motivering

Beskrivning av ärendet

Medelpads räddningstjänstförbund har den 2021-11-30 utfört en tillsyn av brandskyddet på Fränstavägens Gruppboende Torpet. Vid tillsynen uppmärksammades ett antal brister i det byggnadstekniska brandskyddet samt det organisatoriska brandskyddet.

Gruppboendet är ett LSS boende med 10 st personer med funktionsnedsättning vilka inte kan förutsättas vara kapabla att utrymma själva vid brand. Verksamhet sker på första och andra våningen i suterräng. Varje våning omfattar fem brandtekniskt avskilda lägenheter i EI30, ett dagrum med köksdel samt personalutrymmen finns i lokalerna. In mot dagrummet finns B15 dörrar från varje boendekorridor, till boendet hör även en satelitlägenhet. Vid detta boende finns personal tillgänglig dygnet runt, nattetid finns 1 personal per våning men har sovande jour. Vissa lägenheter har en balkong andra lägenheter har det inte alternativt enbart en s.k. fransk balkong.

Vid tillsynen den 30/11-2021 framkom det att det endast fanns tillgång till ett brandtekniskt avskilt trapphus (Tr2 trapphus) från boendet. Räddningstjänstens bedömning utifrån tillsynsbesöket är att brandskyddet inte anses vara skäligt enligt lagen om skydd mot olyckor. För att kunna uppnå ett skäligt brandskydd anser Räddningstjänsten att enda metoden är att sprinkla i verksamhetens delar. Att tillskapa ytterligare utrymningsvägar från lägenheterna eller ut från balkongen i dagrummet är görbart. Men vår bedömning är att det ej skulle bidra med större säkerhet för de boende då förmågan att själva utrymma via trappor är densamma, dvs att de behöver personalens hjälp vid utrymning. Det skulle heller inte vara kostnadseffektivt utifrån tidigare rättsfall, se sida 4-5.

Brand- och utrymningslarmet är inte kontrollerat eller provat på länge. Alternativt är inte genomförda kontroller dokumenterade i en kontrolljournal.

Vid tillsynen och kontroll i journalrapport så fanns inga noteringar om att utrymningslarmet var kontrollerat eller provat på många år. Alternativt är inte genomförda kontroller dokumenterade i en kontrolljournal, har ej heller hittat andra dokument som styrker detta samt att i revisionsbesiktningen så hade man noterat detta som en brist samt att anläggningsskötare saknas. Ni skall kontrollera och prova utrymningslarmet regelbundet, minst en gång per kvartal. Utförda kontroller och provningar bör ni dokumentera i en kontrolljournal samt minst en anläggningsskötare ska vara kopplad till boendet och utföra dessa kontroller regelbundet. Anläggningsskötaren ska ha erforderlig kompetens samt utbildning för sin uppgift.

I revisionsbesiktningen från 2021-04-06 fanns även en punkt om att magnetuppställd branddörr mot allrum går ej i tillhållning, denna brist var ej åtgärdad vid räddningstjänstens andra besök som gjordes 16/12-2021.

Vid en bakgrundskontroll av tidigare tillsynsbesök 2013-13-03 så framkom det i en tjänsteanteckning med diarienummer 100.2013.00803.21989 att ventilationens brand och rök avskiljande förmåga ej är säkerställd. Enligt en rapport daterat den 2012-05-31 som Tyréns utfört, se punkten 4.2. Ventilationens avgränsande förmåga till de olika brandcellerna skall säkerställas. Brandcellsgränsers avskiljande förmåga ska säkerställas. Enligt rapporten skall fastighetsägaren och verksamheten säkerställa att brandcellens avgränsande förmåga är korrekt utformad.

Det finns inga dokument som styrker att en fackmannamässig utredning är gjord, det finns endast en OVK rapport vilken inte ger svar på punkten 4.2. om ventilationsbrandskyddet i fastigheten.

Detta har kommunicerats (enligt rubrik nedan). Det som Räddningstjänsten ändrat utifrån detta föreläggande är att stryka punkten om att tillskapa en ny utvändig trappa från boendet. Det som är tillagt är att boendet istället skall installera sprinkler, samt att ventilationsbrandskyddet inte är godkänt utifrån de dokument som inkommit efter tillsynen den 30/11-2021.

Andra liknande rättsfall där det finns domslut

Som motivering har Räddningstjänsten försökt ta del av flertalet tidigare domslut som finns i andra län och som har gått olika långt i instanserna.

Tomtegränd i Sundsvalls kommun har ett äldreboende förelagts om att förse hela boendet med heltäckande boendesprinkler. Boendet ser i stort sett ut på samma sätt som det vid Fränstavägens Gruppboende Torpet, flerfamiljshuset har dock ett öppet trapphus. Här har Räddningstjänsten förelagt att förse hela boendet med heltäckande boendesprinkler. Undantag accepteras i utrymmen som inte är avsedda för boende. Detta eftersom de boende inte bedöms kunna utrymma på egen hand då flera är sängliggande/rullstolsburna. Räddningstjänsten har slagit ner på att de som bor är i sämre skick än de som boendet var avsett för ifrån början dvs boende i ett

serviceboende och de bedöms heller inte kunna använda fönster som alternativ utrymningsväg.

Länsstyrelsen i Västernorrland (2021-04-13 dnr 452-6901-2020) gick på Räddningstjänstens linje men beslutet överklagades till Förvaltningsrätten (2021-06-14 mål nr 1687-21E) men Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

I ett ärende från Ronneby kommun (Serviceboende Kv Skruven) har ett serviceboende förelagts om åtgärder. Boendet ser i stort sett ut på samma sätt som det vid Fränstavägens Gruppboende Torpet dock har detta flerfamiljshus ett öppet trapphus. Här har Räddningstjänsten förelagt om extra utrymningsväg från varje lägenhet, eftersom de boende inte bedöms kunna utrymma på egen hand då flera är sängliggande/rullstolsburna, trots att det endast är ett servicehus. Alternativt tillskapa annan brandcell dit man kan utrymma från lägenheterna och därifrån via annat trapphus.

Räddningstjänsten har slagit ner på att de som bor är i sämre skick än tanken vid serviceboende och de bedöms inte kunna använda fönster som alternativ utrymningsväg.

Länsstyrelsen i Blekinge (2008-01-17 dnr 452-7321-07) gick på Räddningstjänstens linje men beslutet överklagades till länsrätten (2009-01-09 mål nr 210-08).

Länsrätten begär in yttrande från dåvarande räddningsverket. Räddningsverket tycker att åtgärden är dyr i förhållande till vilket skydd det skulle ge för gruppen av människor som bor i huset. Räddningsverket vill meddela att de kan finnas andra bättre åtgärder som boendesprinkler. Boendesprinkler skulle ge de få anställda en chans att undsätta och hjälpa i en lägenhet istället för att utrymma flera (även om det tillskapas fler utrymningsvägar). De väger in de boendes förmåga samt byggnadens utformning i bedömningen.

Länsrätten går på räddningsverkets bedömning och vill att räddningstjänsten ska göra en prövning över även alternativa förslag. De anser att den först förelagda åtgärden inte är skäligen i förhållande till kostnaden. Man upphäver länsstyrelsens och räddningstjänstens beslut och hänvisar tillbaka till en ny prövning om alternativa åtgärder. Även denna dom överklagas till kammarrätten.

Kammarrätten upphäver länsrättens beslut och menar att installation av sprinkler som ersättning för andra utrymningsväg anses vara oprövad.

MSB svarar på detta och tycker inte att kammarrätten tar hänsyn till alternativa lösningar. Kammarrätten har även hänvisat till att lösningen inte finns i några byggregler. Här menar MSB att byggregler endast ska vara stöd till LSO bedömningar och att det är de reella förhållandena som ska undersökas.

Svensk Räddnings högsta myndighet vill att Räddningstjänsten bedömer de faktiska förhållandena, dvs liknar boendet mer ett äldreboende än ett servicehus. Dvs fler är rullstolsburna och sängliggande och kommer vid en brand inte kunna utrymma själva. Detta är fallet som handläggaren från räddningstjänsten uppfattat på Fränstavägens Gruppboende Torpet (se bakgrund). Vidare menar de att åtgärder och dess effektivitet för brandskyddet behöver vägas in i en prövning (exempelvis en till dörr för en sängliggande ger föga skillnad mot ett aktivt släcksystem).

Ytterligare ett beslut som används i motiveringen är från Tranemo kommun Solbackens servicehus i Långhem. Byggnaden liknar inte Fränstavägens Gruppboende Torpet då det endast är i ett plan. Men det är ett servicehus där de boende har sämre förmåga att själva sätta sig i säkerhet. Även här har MSB yttrat sig inför beslut av Länsstyrelsen (dnr 452-1008-2010). Räddningstjänsten föreläggande rörde att ta bort brännbart material från utrymningsvägar och att dörrar till boenderum måste hållas stängda då dessa är uppställda.

Här har MSB yttrat sig att åtgärderna är skäligen men bedöms inte som tillräckliga. De anser att mer åtgärder krävs i form eventuellt boendesprinkler. Länsstyrelsen går på Räddningstjänstens linje och menar att ifall de även vill ha med boendesprinkler behöver de göra ett nytt föreläggande. Tranemo kommun installerar detta på egen hand.

Byggreglerna idag har skärpts mot gamla vad gäller typen av boenden där de äldre inte kan sätta sig själva i säkerhet. Detta innebär att idag byggs äldreboenden med boendesprinkler.

Ytterligare ett rättsfall rör ett boende i Borås kommun, Seniorboendet Blombacka. Denna byggnad liknar mycket den vid Fränstavägens Gruppboende Torpet men har lite bättre utrymningsituation då boenderummen kommer ut till en korridor där man kan välja att gå åt två håll och två olika trapphus. Kommunen anger att boendet är ett serviceboende för äldre med ett visst omvårdnadsbehov. De menar att det ska ses som ett vanligt boende.

I beslut står det personer som ska bo vid Solbacka ska vara pensionärer med hemtjänstbehov och stödinsatser tillsammans med andra pensionärer. Det är en biståndshandläggare som ger en plats på boendet och inte endast att man är pensionär som gör att man kan få en plats här.

Här har Räddningstjänsten förelagt om boendesprinkler, nödbelysning, ventilationsbrandskydd och brandgasventilation trapphus (punkterna beskrivs mer i föreläggandet).

MSB har i yttrande till dom (2010-07-06 dnr 452-28649-2011) skrivit att utifrån de boendes egna bristfälliga förmåga till utrymning ansett det vara skäligt att kräva boendesprinkler.

Länsstyrelsen delar MSB:s uppfattning och Räddningstjänstens gällande allt utom nödbelysning. Än igen menar MSB att det inte betyder något vad boenden benämns som utan att det är de faktiska förhållandena som ska styra bedömningen utifrån lagen om skydd mot olyckor.

Räddningstjänsten anser att det finns stöd både i regelverket som var gällande vid byggnation samt dagens gällande regelverk till bedömningen.

Bedömning

För att kunna uppnå ett skäligt brandskydd anser Räddningstjänsten att enda metoden är att sprinkla i verksamhetens alla delar. Att tillskapa ytterligare utrymningsvägar från lägenheterna eller ut från balkongen i dagrummet är görbart. Men vår bedömning är att det ej skulle bidra med större säkerhet för de boende då förmågan att själva utrymma via trappor är densamma, dvs att de behöver personalens hjälp vid utrymning. Det skulle heller inte vara kostnadseffektivt utifrån tidigare rättsfall, se sida 4-5.

Brand och utrymningslarmet är inte kvartals eller månadskontrollerat på flera år, vår bedömning är att fastighetsägaren och verksamheten har brustit i att utföra drift- och underhåll av anläggningen. Räddningstjänstens uppfattning är att brand- och utrymningslarmet inte håller en standard som säkerställer att verksamheten som bedrivs i lokalerna kan utrymma innan kritiska förhållanden uppstår av följande anledningar:

Det är flera år sedan egen kontroller/kvartals eller månadskontroller utfördes i skälig omfattning. Anläggningen har inga dokumenterade anläggningsskötare som sköter om och underhåller anläggningen. För att säkerställa brand- och utrymningslarmets funktion måste anläggningen kontrolleras och underhållas av en namngiven anläggningsskötare som har tillräcklig utbildning och kompetens för denna uppgift.

Känslan efter intervju med personal på plats är även att situationen ”imorgon” skulle kunna vara att minst en till blir sängliggande då personerna blir äldre och äldre samt att de äldsta bor i dagsläget på våning två. Därför behövs ett helhetsgrepp och inte punktinsatser.

Utifrån ovanstående rättsfall är vår bedömning att åtgärder behöver vidtas för att komma upp ett skäligt brandskydd. På Fränstavägens Gruppboende Torpet finns personer som är gravt funktionsnedsatta och är i behov av daglig vård, rullstolar och rullatorer är förekommande på båda våningarna i olika omfattning. Räddningstjänstens bedömning är att flertalet personer inte kan utrymma själva enligt strategi för ett vanligt boende och att brandskyddet därför inte är skäligt.

I ovanstående text refereras till benämningar i dagens byggregler, dock är bedömningen och beslutet helt fattat utifrån lagen om skydd mot olyckor.

Kommunicering

Efter tillsynen som utfördes 2021-11-30 mottog enhetschefen Marika Larsson, Socialnämnden Anders Åreng samt HSB Martin Jönsson en tjänsteanteckning (diarienummer: 2021-000759) från tillsynsbesöket. Vi kommunicerade till enhetschefen Marika Larsson samt i telefonsamtal med Martin Jönsson på HSB och Anders Åreng på Socialnämnden att vi kommer förelägga dem om åtgärder för boendet för att höja upp säkerheten för de boende och boendesprinkler i hela boendet kommer att vara en av åtgärderna som föreläggs.

Inget yttrande från fastighetsägare eller nyttjanderättshavare har därefter tillkommit ärendet som fått räddningstjänsten att ändra uppfattning.

Gällande regler

Enligt 2 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778) ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

5 kap. 2 § lagen om skydd mot olyckor ger tillsynsmyndigheten rätt att meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att nämnda lag och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska efterlevas.

Delgivning

Delgivning via mottagningskvitto

Överklagande

Beslut enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) kan överklagas. Hur ni går tillväga beskrivs nedan.

Hur ni ska utforma er överklagan

Ni måste överklaga beslutet skriftligt. I skrivelsen ska ni ange vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange diarienummer och beslutsdatum. Ange även varför ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha. Redogör även för andra uppgifter som ni anser kan ha betydelse i ärendet.

Er skrivelse ska undertecknas och namnteckning förtydligas. Uppge även adress och telefonnummer. Om skrivelse inte undertecknas av er själv utan av ett ombud ska ni bifoga en fullmakt där det framgår att ombudet får företräda er i detta ärende.

Vart ni ska skicka er överklagan

Er överklagan kommer att prövas av Länsstyrelsen i Västernorrland län. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas in till Medelpads Räddningstjänstförbund på adress:

Medelpads Räddningstjänstförbund
Björneborgsgatan 40
854 60 Sundsvall

Ni har tre veckor på er att överklaga

Medelpads Räddningstjänstförbund måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni tog del av beslutet. Har ert överklagande inte kommit in i tid kan ert överklagande inte behandlas.